

СЕКЦІЯ 1

ВІРТУАЛЬНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР В ОСІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ СУЧАСНОГО ЗВО

Наталія Бахмат,
*д-р пед. наук, професор кафедри теорії та методики початкової освіти,
заступник декана педагогічного факультету
з наукової діяльності та інформатизації освітнього процесу,
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка,
м. Кам'янець-Подільський*

Ольга Чайковська,
*канд. філол. наук, викладач кафедри іноземних мов,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський*

ЦИФРОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

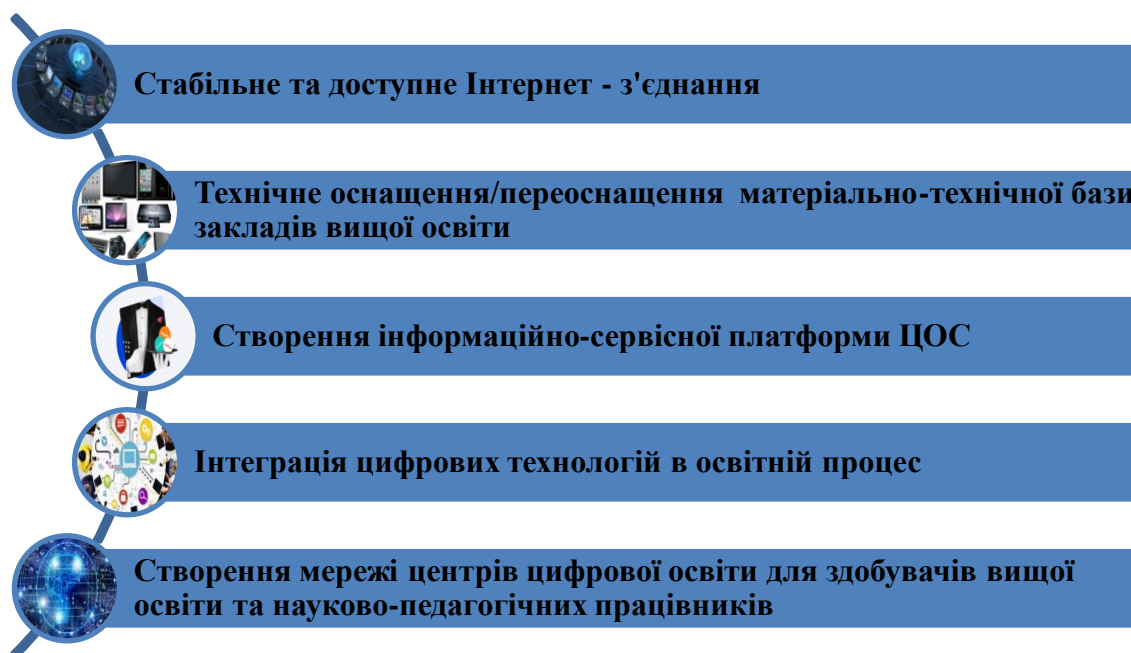
Останні декілька років розвиток усіх галузей суспільного життя в Україні йде шляхом цифровізації. Автори «Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою» переконані, що у суспільстві слід сформувати думку про цифровізацію як про неминуче майбутнє, в якому кожен матиме змогу до самореалізації. Стрімке розповсюдження цифрових технологій як результат цифрової трансформації суспільства підвищує попит на цифрові навички (компетентності) громадян. На думку експертів проекту «державі потрібно взяти на себе роль популяризації та формування культури цифрових перетворень та інновацій» [5]. Наразі урядом України розроблено стратегії (Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні (2013)) та адженди («Цифрова адженда України – 2020» (2016), Рамкова програма Європейського Союзу з фінансування науки та інновацій Horizon 2020), які містять покрокову інструкцію та рекомендації щодо успішної цифровізації українського суспільства. У свою чергу, МОН України ухвалило низку положень, у яких затверджується види електронних освітніх видань («Положення про електронні освітні ресурси» (Наказ МОН України № 1060 від 01.10.2012 р.)), унормовано вимоги щодо змісту та структури електронного підручника (наказ МОН України № 440 від 02.05.2018 р.).

Цифровізація покликана змінити саму сутність освітнього процесу. Навчання за принципом «знати все» змінюється на принцип «знати, як навчатися протягом життя та стати самореалізованим та конкурентоздатним» [5]. Сфера вищої освіти, на думку розробників «Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою», потребує реформування й переходу на модульну кросплатформову систему, в якій студент зможе обирати предмети без прив'язки до вузу й отримувати максимум послуг та матеріалів он-лайн. Однією з передумов цифрової трансформації у галузі цифрової освіти є створення якісного цифрового середовища. Наша стаття є спробою вивчити складові цифрового освітнього середовища та визначити умови для його створення. Цифрове освітнє середовище (ЦОС) – це цифровий простір, що складається з відкритого набору інформаційних систем, які об'єднують усіх учасників освітнього процесу – адміністрацію ЗВО, НПП, здобувачів вищої освіти та їхніх батьків. Цифрове освітнє середовище покликане забезпечувати інформаційно-методичну підтримку навчального процесу, його планування та ресурсне забезпечення. За допомогою ЦОС адміністрація закладу освіти та НПП можуть здійснювати моніторинг, фіксувати хід і результати освітнього процесу, забезпечувати дистанційну взаємодію усіх учасників освітнього процесу. ЦОС, як сучасний інструментарій створення, пошуку, збору, аналізу, обробки та зберігання інформації, складається з підсистем, які зображені на рис. 1.

Рис. 1. Підсистеми цифрового освітнього середовища

Для створення цифрового освітнього середовища у закладі вищої освіти необхідно виконати умови, які зображені на рис. 2.

Рис. 2. Умови створення цифрового освітнього середовища у ЗВО

За даними моніторингу рівня підключення соціальних об'єктів до фіксованого Інтернету, проведеного Міністерством та комітетом цифрової трансформації України (2019-2020), 40% українських шкіл не мають якісного підключення до Інтернету. Відсутність оптики пояснюється низьким рівнем окупності інвестицій операторів та низькою компетентністю фахівців, які працюють у місцевих адміністраціях та не мають базових цифрових навичок у невеликих містах і селах. Що стосується закладів вищої освіти, то вони не можуть функціонувати без підключення до мережі Інтернет. Питання, які можуть виникати з цього приводу, стосуються швидкості та ціни на послуги операторів мобільного зв'язку.

Найпоширеніша практика проведення занять у цифровому навчальному середовищі отримала назву «BYOD». Технологія «BYOD» полягає у тому, що здобувачі вищої освіти працюють зі своїм гаджетом чи девайсом під час практичних чи лекційних занять.

Переважає більшість закладів вищої освіти України здійснюють свою навчальну діяльність на базі автоматизованої інформаційної платформи Moodle. Науково-педагогічні працівники створюють он-лайн курси в системі Moodle з

дисциплін, які викладаються в ЗВО. Так, приміром, адміністрацією Подільського державного аграрно-технічного університету запроваджено онлайн курс для НПП закладу «Створення навчальних курсів в системі Moodle» [2].

Цифрова трансформація освіти не може відбуватися без використання цифрових технологій. Викладачі кафедри іноземних мов Подільського державного аграрно-технічного університету регулярно беруть участь у конференціях, семінарах, вебінарах, проходять он-лайн курси з питань використання нових технологій у викладанні EFL (англійської як іноземної мови) та ESP (англійської для спеціальних цілей). Як результат, інтегрують онлайн платформи для вивчення англійської лексики, використовують подкасти та створюють власні, які відповідали б потребам здобувачів вищої освіти [1].

Список використаних джерел:

1. Chaikovska O. V., Zbaravska L. Yu. The efficiency of Quizlet-based EFL vocabulary learning in preparing undergraduates for state English exam. *Advanced education*. Київ, 2020. №14. С. 84-91.
2. Moodle частина 1 «Створення електронного навчального курсу». URL: https://www.youtube.com/watch?v=OxZCxOGn5_E&t=801s (дата звернення: 02.03.2021)
3. Офіційний сайт Рамкової програми «Горизонт 2020». URL: http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm?pg=home&video=none (дата звернення: 16.11.2020).
4. Проект Цифрова адженда України – 2020 (Цифровий порядок денний – 2020). Концептуальні засади. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 10.12.2020).
5. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою. Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (дата звернення: 12.02.2021).